

Geodata – en strategisk resurs för Finansdepartementet

Geodata – en strategisk resurs för Finansdepartementet

Många statliga verksamheter under Finansdepartementet är beroende av geodata. Alla dessa skulle gynnas av ett säkert och robust informationsekosystem – för allt från effektiviseringar och innovation till ökad konkurrenskraft och nationell tillväxt. Geodata är viktig för ekonomisk styrning och helt avgörande för digitalisering och säker digital infrastruktur.

Geodata och infrastruktur för utbyte av denna, är en viktig del för att realisera Sveriges digitaliseringsstrategi 2025–2030: "Sverige ska ha en robust och säker nationell datainfrastruktur som möjliggör standardiserad, effektiv och hållbar delning och användning av data där den personliga integriteten värnas."

Geodataberoende myndigheter/bolag inom departementets budget

Akademiska hus, Fortifikationsverket, Green Cargo, Infranord, Jernhusen, LKAB, Länsstyrelserna, SJ AB, SOS Alarm, Specialfastigheter, Statens fastighetsverk, Sveaskog, Svevia, Swedavia, Telia, Teracom, Vattenfall.

Övrig geodataberoende verksamhet

Finansinspektionen, Kammarkollegiet, Konsumentverket, Kronofogdemyndigheten, Post- och telestyrelsen, Riksgäldskontoret, RISE, Rymdaktiebolaget, SBAB Svenska, Skatteverket, Statistiska centralbyrån, Tullverket, Visit Sweden.

Kommuner

Kommuner är både stora producenter och stora användare av geodata. Kommuner använder geodata för planering, bygglov, VA-nät, trafik, miljöarbete och beredskap. Det är en grund för digital service och ett effektivt samhällsbyggande.

Geodata är digital information som beskriver företeelser med ett geografiskt läge.

Det kan vara information om platser, byggnader, sjöar, vägar, fastigheter, vegetation eller befolkning, allt kopplat till en specifik plats på jorden.

Finansdepartementets bidrag till vägen framåt

Se geodata som en kritisk infrastrukturfråga, på samma nivå som elnät, bredband och cybersäkerhet.

1. Hitta ändamålsenliga former för **finansiering** av de offentliga investeringarna och förvaltning av geodata. - det ger er nytta.
2. Ge **nationellt samordnad styrning** till myndigheterna för genomförande av strategiska planen.
3. **Tänk informationsförsörjning** och undersök möjligheterna med geodata och digitalisering inför beslut och styrning samt i redan initierade eller kommande utvecklingsuppdrag till myndigheterna.
4. **Frigör resurser** för utveckling av tydliga rättsliga regler.
5. **Samordna och koordinera** frågorna mellan berörda departement och underlätta samverkan mellan DIGG, Geodatarådet m fl koordinationsorganisationer.
6. Fortsätt **realisera digitaliseringsstrategin**.

Exempel fastighetstaxering

Sveriges skogsfastigheter taxeras nu digitalt baserat på skogliga grunddata. Det är återanvändning av geodata från den skogliga laserskanningen. Ett enkelt och billigt taxeringsunderlag.

Exempel kontroll

Tack vare den kontinuerliga uppföljningen av utförd avverkning kan dessa geografiskt kopplas till deklarerade inkomster hos skogsägare. Kontrollen blir enkel och säker.

Nyttor med geodata för Finansdepartementet

Geodata i näringslivet

Geodata är en viktig resurs för företag i branscher som transport, energi, bygg, skog, lantbruk och tech. De använder platsdata för att planera, optimera och automatisera sin verksamhet.

Ett genomförande av **nationell strategisk plan för geodata** ger näringslivet:

- Bättre tillgång till offentliga data
- Tydliga standarder och villkor
- Effektivare innovation och digitalisering

Det kan leda till:

- **Ökad produktivitet och lönsamhet**
- **Fler jobb och nya företag**
- **Högre skatteintäkter** via bolagsskatt, moms och arbetsgivaravgifter.

Geodata i kommunerna

Ett genomförande av **nationell strategisk plan för geodataområdet** ger kommunerna:

- **Gemensamma standarder** för enklare datautbyte och ökad möjlighet till standardiserade lösningar
- **Enklare tillgång till bättre nationella data**
- **Effektivare digitalisering och automatisering**
- **Stärkt förmåga till beredskap** och planeringsstöd.

Mindre kommuner i glesbygd skulle gynnas mest.

Geodata och internationell konkurrenskraft

Tillgång till kvalitetssäkrad, lättillgänglig och interoperabel geodata stärker svenska företags förmåga att:

- **Automatisera och effektivisera** affärsprocesser
- **Integrera data i digitala tjänster** och AI-lösningar
- **Erbjuda skalbara produkter** på en global marknad
- **Möta internationella krav** på hållbarhet, spårbarhet och platsbaserad analys
- **Delta i globala värdekedjor** och offentliga upphandlingar med geografiska krav.

Genomförande av nationell strategisk plan för geodataområdet skapar **förutsägbarhet, samordning och innovation** – vilket ger svenska företag ett starkare utgångsläge internationellt.

Sammanfattning:

En betydande del av näringslivet är beroende av geodata. En majoritet av både BNP och skattebasen har en direkt koppling till geografiska faktorer.

En välfungerande geodataförsörjning stärker Sveriges företag och kommuner – och därmed hela Sverige.

Konsekvenser av att inte genomföra nationell strategisk plan för geodataområdet

Dubbelarbete och ineffektivitet

- Myndigheter och kommuner bygger parallella lösningar
- Bristande samordning ökar kostnader och minskar återanvändning
- Försvar, samhällsskydd och klimat måste skapa separata lösningar

Lågeffektiv digitalisering

- Svårigheter att automatisera beslut och processer
- Hämmande för innovation inom AI, digital tvilling och smarta tjänster

Sårbart och osäkert

- Möter inte behov av utveckling mot nya krav på robusthet
- Varierande bedömningar av informationens känslighet mellan myndigheter som tillhandahåller samma information

Begränsad tillgång till data

- Företag får svårt att få tillgång till offentlig geodata i rätt format, tid och kvalitet, vilket bromsar nya affärsmodeller och investeringar

Svagare krisberedskap och klimatanpassning

- Ingen samlad bild av lägesinformation i kris
- Svårt att planera för klimatförändringar och resiliens

Förlorad konkurrenskraft

- Svenska företag halkar efter när andra länder gör geodata till en strategisk resurs
- Risk att Sverige missar mål i digitaliseringsstrategin och EU:s gröna omställning.

